

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Навчально-науковий інститут охорони здоров'я
Кафедра фізичної терапії, ерготерапії

08-02-86М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання лабораторних робіт
з навчальної дисципліни
«Фізична терапія в онкології та паліативній медицині»
для здобувачів вищої освіти другого
(магістерського) рівня
за освітньо-професійною програмою «Фізична терапія»
спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія»
спеціалізація 227.1 «Фізична терапія»
денної та заочної форм навчання

Рекомендовано науково-методичною
радою з якості ННІ охорони здоров'я

Протокол № 13 від 30.06.2022р.

Рівне – 2022

Методичні вказівки до виконання лабораторних робіт із навчальної дисципліни «Фізична терапія в онкології та паліативній медицині» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Фізична терапія», спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія» денної та заочної форм навчання [Електронне видання] / Подоляка П. С. – Рівне : НУВГП, 2022. – 23 с.

Укладач: Подоляка П. С., кандидат медичних наук, доцент кафедри фізичної терапії, ерготерапії.

Відповідальний за випуск: Нестерчук Н. Є., доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, завідувач кафедри фізичної терапії, ерготерапії.

Керівник групи забезпечення спеціальності: Нестерчук Н. Є., доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, завідувач кафедри фізичної терапії, ерготерапії.

© П. С. Подоляка, 2022
© НУВГП, 2022

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ	5
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ	7
Лабораторне заняття №1. Основні методи діагностики та лікування в онкології та паліативній медицині.	7
Лабораторне заняття №2. Важливі аспекти фізичної терапії в онкології та паліативній медицині.	8
Лабораторне заняття № 3. Рак легень. Фізична терапія в стаціонарних та поліклінічних умовах.	9
Лабораторне заняття № 4. Рак легень. Радикальний, комбінований та комплексний курс лікування. Фізична терапія.	10
Лабораторне заняття № 5. Онкологічні захворювання молочної залози. Фізична терапія після радикального курсу лікування.	11
Лабораторне заняття №6. Онкологічні захворювання молочної залози. Фізична терапія після комбінованого курсу лікування.	12
Лабораторне заняття № 7. Рак шлунку та прямої кишки. Застосування сучасних методів фізичної терапії після комбінованого лікування.	13
Лабораторне заняття № 8. Рак шлунку та прямої кишки. Застосування сучасних методів фізичної терапії після комплексного лікування.	15
Лабораторне заняття № 9. Онкологічні захворювання жіночих статевих органів. Фізична терапія після комплексного лікування.	16
Лабораторне заняття №10. Рак матки. Фізична терапія після операції, променевої та брахіотерапії.	17
Лабораторне заняття № 11. Інвалідизація при онкологічних захворюваннях та методи фізичної терапії.	19
Лабораторне заняття № 12. Критерії ефективності фізичної терапії в онкології та паліативній медицині.	
Лабораторне заняття № 13. Санаторно-курортне лікування в паліативній медицині.	19

ВСТУП

Предметом вивчення навчальної дисципліни «**Фізична терапія в онкології та паліативній медицині**» є засвоєння головних принципів використання засобів і методів фізичної терапії у відновленні онкологічних хворих.

Метою викладання навчальної дисципліни «Фізична терапія в онкології та паліативній медицині» є засвоєння головних принципів використання методів фізичної терапії у відновленні осіб після проведення комплексного або комбінованого лікування онкологічних захворювань.

Досягнення мети передбачає виконання завдань, сутність яких зводиться до засвоєння студентами теоретичних знань, формування у студентів цілісного уявлення про онкологічні захворювання, пацієнтів з важкими хронічними хворобами та надання засобів і методів фізичної терапії після проведення лікування даної категорії хворих.

Фізична терапія онкологічних хворих багатоступінчастий процес, в якому на кожному етапі лікування застосовуються визначені методи впливу, що допомагають повернути хворого до повноцінного життя та роботи. Особливо великого значення фізична терапія в онкології набуває у зв'язку з поліпшенням результатів специфічного лікування, повернення хворих до попереднього соціального статусу та активної трудової діяльності, що позитивно впливає на психоемоційний стан пацієнтів із різноманітною патологією, в тому числі, й онкологічною. Особливістю є постійна небезпека виникнення рецидиву чи метастазів пухлини. Фізична терапія повинна бути адекватна стану пацієнта, тісно переплітатися з методами комплексного лікування, застосовуватись одразу після видалення первинної пухлини і протягом усього лікування.

РОЗДІЛ 1

ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Основні методи діагностики та лікування в онкології та паліативній медицині.	2
2.	Тема 2. Важливі аспекти фізичної терапії в онкології та паліативній медицині.	2
3.	Тема 3. Рак легень. Фізична терапія в стаціонарних та поліклінічних умовах.	2
4.	Тема 4. Рак легень. Радикальний, комбінований та комплексний курс лікування. Фізична терапія.	2
5.	Тема 5. Онкологічні захворювання молочної залози. Фізична терапія після радикального курсу лікування.	2
6.	Тема 6. Онкологічні захворювання молочної залози. Фізична терапія після комбінованого курсу лікування.	2
7.	Тема 7. Рак шлунку та прямої кишки. Застосування сучасних методів фізичної терапії після комбінованого лікування.	2
8.	Тема 8. Рак шлунку та прямої кишки. Застосування сучасних методів фізичної терапії після комплексного лікування.	2
9.	Тема 9. Онкологічні захворювання жіночих статевих органів. Фізична терапія після комплексного лікування.	2
10.	Тема 10. Рак матки. Фізична терапія після операції, променевої та брахіотерапії.	2

11.	Тема 11. Інвалідизація при онкологічних захворюваннях та методи фізичної терапії.	2
12.	Тема 12. Критерії ефективності фізичної терапії в онкології та паліативній медицині.	2
13.	Тема 13. Санаторно-курортне лікування в паліативній медицині.	2
	Разом	26

РОЗДІЛ 2 МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

ЛАБОРАТОРНЕ ЗАНЯТТЯ № 1

Тема: Основні методи діагностики та лікування в онкології та паліативній медицині.

Мета: Вивчити основні методи діагностики та лікування в онкології та паліативній медицині.

Завдання:

1.Знати методи обстеження та лікування онкологічних хворих.

2.Знати основні методи реабілітаційної терапії та профілактики онкологічних хворих.

Короткий виклад теми

Потреба у специфічному відновлювальному лікуванні існує у більшості онкологічних хворих. Зазвичай у процесі тривалої терапії онкологічного захворювання і після її завершення у пацієнтів загострюються соматичні процеси, пов'язані з побічними ефектами хіміотерапії та променевої терапії тощо; вони потребують корекції. Численні дослідження, проведені в різних країнах світу, показали, що застосування індивідуальних програм фізичної терапії дозволяє істотно збільшити загальне виживання і покращити якість життя онкологічних хворих. Було висловлено припущення, що деякі методи фізичної терапії сприяють відновленню протипухлинної резистентності організму. Крім того, пацієнти відзначають помітне поліпшення якості життя.

Питання для співбесіди

1.Яке основні методи діагностики злоякісних пухлин?

2.Основні методи радикального лікування різних локалізацій злоякісних пухлин?

3.Які можливості фізичної терапії конкретного хворого розглядається індивідуально з урахуванням комплексу прогностичних факторів?

4. Яке основне завдання фізичної терапії онкологічних хворих?

ЛАБОРАТОРНЕ ЗАНЯТТЯ № 2

Тема: Важливі аспекти фізичної терапії в онкології та паліативній медицині.

Мета: Вивчити основні важливі аспекти фізичної терапії в онкології та паліативної медицині.

Завдання:

1. Знати що таке паліативна медицина.
2. Знати основні аспекти фізичної терапії в онкології та паліативної медицині.

Короткий виклад теми

На стадіях, що прогресують розвитку захворювання хворому потрібна допомога фахівців, які мають спеціальну підготовку з надання паліативної допомоги та обслуговування паліативних хворих є основним видом їх діяльності.

Програма фізичної терапії повинна базуватись на індивідуальних даних обстеження, відповідати функціональним можливостям організму, унікальним і специфічним потребам кожного з пацієнтів та коригуватись залежно від стану.

Раннє виявлення, визнання невиліковного захворювання та ефективного лікування не тільки болю, а й фізичних, психологічних і духовних проблем можливе через комплексний підхід, який забезпечується кваліфікованими спеціалістами (фахівцями) як медичного, так і соціального профілю.

Питання для співбесід

1. Групою яких фахівців повинна здійснюватись фізична терапія?
2. Де хворі обслуговуються на паліативну допомогу?
3. Які засоби фізичної реабілітації застосовують в онкології та паліативній медицині?
4. Які хворі потребують паліативну допомогу?

ЛАБОРАТОРНЕ ЗАНЯТТЯ № 3

Тема: Рак легень. Фізична терапія в стаціонарних та поліклінічних умовах.

Мета: Вивчити методи фізичної терапії в стаціонарних та поліклінічних умовах з раком легень.

Завдання:

1. Знати методи фізичної терапії у хворих з раком легень.
2. Знати як розробляти і проводити методи фізичної терапії у хворих з раком легень..

Короткий виклад теми

Найчастішим видом злоякісного ураження грудної порожнини вважається рак легень. Інші види пухлин зустрічаються рідше і можуть бути первинними (виникають безпосередньо в грудній порожнині) або вторинними (виникають при метастазуванні пухлин).

Повноцінне проведення фізичної терапії неможливе без врахування комплексу змін, які виникають у результаті хвороби.

Мета фізичної терапії ефективне та раннє повернення хворого чи неповносправного до побутової і трудової діяльності в суспільстві.

У період перебування пацієнта в стаціонарі програма їх реабілітації повинна включати заходи, націлені на профілактику ускладнень після хірургічного втручання та здійснюватися групою фахівців: хірургом, радіологом, хіміотерапевтом, психологом, фізичним терапевтом та іншими профільними фахівцями в разі потреби.

Питання для співбесіди

1. Які рухові режими у лікарняному і після лікарняному періодах реабілітації?
2. Групою яких фахівців повинна здійснюватись фізична терапія?
3. Які фізичні вправи, лікувальний масаж, методи фізіотерапії, рефлексотерапії можна застосовувати?
4. У чому полягає завдання лікування хворих з III- IV стадією.

ЛАБОРАТОРНЕ ЗАНЯТТЯ № 4

Тема: Рак легень. Радикальний, комбінований та комплексний курс лікування. Фізична терапія.

Мета: Вивчити допустимі види рухової активності при радикальному, комбінованому та комплексному курсах лікування.

Завдання:

1. Знати допустимі види рухової активності при радикальному, комбінованому та комплексному курсах лікування.

Короткий виклад

Слід зазначити, що не існує чітких меж у визначенні цілей реабілітації в кожному конкретному випадку. Особливості перебігу пухлинного процесу є індивідуальні.

Рак легень. Виділяється кілька типів злоякісних поразок легких недрібноклітинний, що становить до 80% від усіх видів раку, дрібноклітинні карциноми, аденокарцинома, крупноклітинний рак.

Значна травматичність торакальних операцій, які здійснюють з приводу раку легень, нестабільний, часто важкий стан пацієнтів, виражений больовий синдром з високим ризиком післяопераційних ускладнень вимагають особливої уваги до побудови програм фізичної реабілітації даного контингенту хворих в післяопераційному періоді, особливо у перші дні після хірургічного втручання. Лікувальний компонент є основним, визначальним як результат лікування, так і реабілітації. Пріоритетним напрямком сучасної клінічної онкології є функціонально щадне та органозбережне лікування злоякісних пухлин основних локалізацій.

Одним з основних принципів функціонально-щадного лікування є поєднання етапів хірургічного видалення пухлини та хірургічної реабілітації.

Питання для співбесіди

1. Які особливості проведення дихальної гімнастики при онкологічних захворюваннях органів грудної клітки?
2. Чому сприяють динамічні дихальні вправи?

3. Як проводиться сегментарно-рефлекторний масаж?
4. Яка програма фізичної реабілітації при онкологічних захворюваннях органів грудної клітки до операції та після лобектомії?

ЛАБОРАТОРНЕ ЗАНЯТТЯ № 5

Тема: Онкологічні захворювання молочної залози. Фізична терапія після радикального курсу лікування.

Мета: Вивчити методи фізичної терапії при захворювання молочної залози.

Завдання:

1. Знати як застосовувати методи фізичної терапії захворювання молочної залози.

Короткий виклад теми

Тактика лікування раку молочної залози залежить від стадії та характеристики пухлини. Проаналізувавши кожен конкретний випадок, лікар може запропонувати різні шляхи подолання цієї проблеми. Одним з основних є мастектомія — хірургічний метод лікування, який полягає у видаленні однієї чи двох молочних залоз частково або повністю. У деяких жінок з високим ризиком розвитку раку молочної залози профілактична операція може знизити цей ризик до 90%. Мастектомія може бути окремим методом лікування або її поєднують із хіміотерапією, променевою чи гормонотерапією (комплексний або комбінований метод лікування).

З метою ефективної реалізації програми фізичної терапії потрібно індивідуально визначати критерії проведення занять, які повинні бути взаємозалежними та взаємодоповнюваними. Умовами визначення даних критеріїв є вік, стать, загальний стан здоров'я пацієнта та результати початкового реабілітаційного обстеження, а також індивідуальна реакція на фізичні навантаження, яка визначається за допомогою функціональних показників організму.

Питання для співбесіди

1. Які методи та засоби фізичної терапії застосовують для попередження контрактури плечового суглоба, набряку верхньої кінцівки на стороні операції?
2. Які фізіотерапевтичні методи застосовують після комплексного і комбінованого лікування рака молочної залози?
3. Які методи фізичної терапії застосовують для лікування лімфатичного і лімфовенозного набряку верхньої кінцівки на стороні операції?
4. Які показання і протипоказання до використання методів фізичної терапії при онкологічних захворюваннях молочної залози?

ЛАБОРАТОРНЕ ЗАНЯТТЯ № 6

Тема: Онкологічні захворювання молочної залози. Фізична терапія після комбінованого курсу лікування.

Мета: Вивчити методи фізичної терапії захворювання молочної залози після комбінованого курсу лікування.

1. Знати методи фізичної терапії захворювання молочної залози після комбінованого курсу лікування.

Короткий виклад теми

Променева терапія як компонент комбінованої терапії і самостійний метод лікування відіграє важливу роль у лікуванні рака молочної залози. У клінічній практиці застосовуються такі методики променевої терапії: передопераційне опромінення, спрямоване на підвищення абластичності операції. Післяопераційна променева терапія, спрямована на профілактику місцевих рецидивів.

При місцево-розповсюдженому раку молочної залози показана неoad'ювантна поліхіміотерапія з подальшою оцінкою ефекту і вирішенням питання про проведення хірургічного лікування, комплексної або комбінованої терапії.

Особливістю фізичної терапії у жінок, хворих на рак молочної залози є акцент на відновлення функцій верхніх кінцівок, запобігання лімфостазу. Проводяться фізична терапія, спрямована на підвищення витривалості до фізичних навантажень, тренування серцево-судинної та дихальної систем. Проведення реконструктивно-відновних операцій з

відновленням зовнішнього вигляду молочних залоз, травмованих внаслідок лікування, набуває все більшого поширення і суттєво спрощує соціальну адаптацію пацієнок.

Питання для співбесіди

1. Які показання і протипоказання до використання методів фізичної терапії при онкологічних захворюваннях молочної залози?
2. Яка повинна бути лікувальна гімнастика у лікарняному і після лікарняному періодах реабілітації?
3. Які види фізичної терапії та їх послідовність, принципи лікувальної дії фізичних вправ при онкологічних захворюваннях молочної залози?

ЛАБОРАТОРНЕ ЗАНЯТТЯ № 7

Тема: Рак шлунку та прямої кишки. Застосування сучасних методів фізичної терапії після комбінованого лікування.

Мета: Вивчити методи фізичної терапії при онкологічних захворюваннях шлунку та прямої кишки після комбінованого лікування.

Завдання:

1. Знати методи фізичної терапії при онкологічних захворюваннях шлунку та прямої кишки після комбінованого лікування.

Короткий виклад теми

Онкологічні захворювання органів ШКТ однаково часто зустрічаються як у чоловіків, так і у жінок. Однак по деяким хворобам статистика захворюваності у чоловіків є вищою.

Хворим на пухлини шлунково-кишкового тракту, особливо особам, які страждають на постгастрорезекційний синдром, потрібне обстеження й комплексне відновне лікування. Реабілітація хворих на рак шлунку спрямована на корекцію анатоμο-функціональних порушень: демпінг-синдрому, синдрому привідної петлі, постгастрорезекційного виснаження, анемії, астенії. Програма відновлювального лікування включає дієто-, вітаміно- та психотерапію, лікувальну фізкультуру. Після

лікування з приводу раку шлунку хворі потребують відновлення апетиту, усунення больових відчуттів, загального зміцнення організму, оскільки через порушення харчування в них часто розвивається кахексія.

В передопераційному періоді хворого навчають прийомів мало-больючого відкашлювання, техніки повертання на бік, піднімання таза у положенні лежачи на спині, тренують черевний тип дихання, зміцнюють дихальну мускулатуру, освоюють вправи та прикладні рухові навички, що будуть потрібні хворому у ранній післяопераційний період.

Питання для співбесіди

1. Які особливості проведення дихальної гімнастики при онкологічних захворюваннях шлунку та прямої кишки?
2. Чому сприяють динамічні дихальні вправи?
3. Як проводиться сегментарно-рефлекторний масаж?
4. Яка програма фізичної терапії при онкологічних захворюваннях шлунку та прямої кишки до операції та після операції?

ЛАБОРАТОРНЕ ЗАНЯТТЯ № 8

***Тема:* Рак шлунку та прямої кишки. Застосування сучасних методів фізичної терапії після комплексного лікування.**

Мета: Вивчити застосування методів фізичної терапії після комплексного лікування при раку шлунку та прямої кишки.

Завдання:

1. Знати методи фізичної терапії після комплексного лікування при раку шлунку та прямої кишки.

Короткий виклад теми

Операції при раку шлунку діляться на радикальні, коли пухлина повністю видалена і процес лікування спрямований на загоєння, і паліативні, коли хірургічний вплив відбувається безпосередньо на пухлину або метастази. В останньому випадку метою операції є полегшення важких проявів пухлини. Реабілітація після лікування на карциному товстої кишки за необхідності включає навчання хворого особливостей догляду

за колостоною, відновлення прохідності кишківника шляхом пластики товстої кишки. Важливе значення в профілактиці ускладнень, рецидивів та метастазів мають індивідуальні програми фізичних навантажень і метаболічна реабілітація, психотерапія.

Питання для співбесіди:

1. Які методи фізичної терапії застосовують при набряку нижньої кінцівки на стороні операції з приводу раку товстої кишки?
2. Які фізіотерапевтичні методи застосовують після комплексного і комбінованого лікування раку шлунка?
3. Які методи фізичної терапії застосовують для лікування демпінг синдрому?
4. Які показання і протипоказання до використання методів фізичної терапії при раку товстої кишки?

ЛАБОРАТОРНЕ ЗАНЯТТЯ № 9

Тема: Онкологічні захворювання жіночих статевих органів. Фізична терапія після комплексного лікування.

Мета: Вивчити методи фізичної терапії при онкологічних захворюваннях жіночих статевих органів.

Завдання:

1. Знати які методи фізичної терапії при онкологічних захворюваннях жіночих статевих органів.

Короткий виклад теми

Злоякісні захворювання жіночих статевих органів зустрічаються в будь-якому віці жінки. Найбільш небезпечний є вік від 40 до 50 років, бо в цей час спостерігається ріст злоякісних новоутворень жіночих статевих органів. Особливо загрозливим є період пременопаузи, коли виражені порушення репродуктивного та енергетичного гомеостазу. На цей період припадає збільшення залозистої та атиполої гіперплазії ендометрію, доброякісних пухлин яєчників та стромальних пухлин матки.

Фізична терапія поліпшує загальний стан, діяльність серцево-судинної, дихальної і травної систем; ліквідує застійні явища у черевній порожнині, малому тазу, нижніх кінцівках, порушення сечовиділення, запори; відновлює поставу і працездатність.

Питання для співбесіди

1. Яку лікувальну фізкультуру застосовують у лікарняному і після лікарняному періодах реабілітації при онкологічних захворюваннях жіночих статевих органів?

2. Які принципи лікувальної дії фізичних вправ та інших методів фізичної терапії при онкологічних захворюваннях жіночих статевих органів?

3. Як скласти програму фізичної реабілітації при онкологічних захворюваннях при онкологічних захворюваннях жіночих статевих органів?

ЛАБОРАТОРНЕ ЗАНЯТТЯ № 10

Тема: Рак матки. Фізична терапія після операції, променевої та брахіотерапії.

Мета: Вивчити методи фізичної терапії при онкологічних захворюваннях жіночих статевих органів після операції, променевої та брахіотерапії.

Завдання:

1. Знати методи фізичної терапії при онкологічних захворюваннях жіночих статевих органів після операції, променевої та брахіотерапії.

Короткий виклад теми

Рак статевих органів у жінок зустрічається частіше, ніж у чоловіків.

У жінок раком здебільшого уражуються молочні залози, шийка та ендометрій матки і яєчники, рідше – зовнішні статеві органи та піхва.

Злоякісні захворювання жіночих статевих органів зустрічаються в будь-якому віці жінки. Найбільш небезпечний є вік від 40 до 50 років, бо в цей час спостерігається ріст злоякісних новоутворень жіночих статевих органів. Особливо

загрозливим є період пременопаузи, коли виражені порушення репродуктивного та енергетичного гомеостазу. На цей період припадає збільшення залозистої та атипової гіперплазії ендометрію, доброякісних пухлин яєчників та стромальних пухлин матки.

Збільшилася кількість хворих, в яких діагноз був встановлений на I-II стадії пухлинного процесу, а отже, можна відмовитися від застосування агресивних і травматичних методів терапії на користь функціонально-щадного лікування.

З іншого боку, впровадження в онкологічну практику комбінованого й комплексного лікування призвело до збільшення тривалості життя онкологічних хворих. У зв'язку з цим зростає кількість хворих з III-IV стадією раку, які живуть порівняно довго та потребують фізичної реабілітації. Адекватне лікування цієї групи передбачає складне розширене хірургічне лікування у комбінації з іншими методами.

При розробці індивідуальної програми фізичної реабілітації при онкологічних захворюваннях жіночих статевих органів слід враховувати клінічну групу, до якої може бути віднесена хвора, оскільки відновлення функціональних систем суттєво пов'язано з особливостями пухлинного процесу.

Питання для співбесіди:

1. Які методи фізичної терапії застосовують при онкологічних захворюваннях жіночих статевих органів?
2. Які допустимі види рухової активності при онкологічних захворюваннях жіночих статевих органів?
3. Які засоби, форми та окремі методики ЛФК та лікувального масажу застосовують при онкологічних захворюваннях жіночих статевих органів?
4. Які показання і протипоказання до використання методів фізичної терапії при онкологічних захворюваннях жіночих статевих органів в залежності від стадії захворювання?

ЛАБОРАТОРНЕ ЗАНЯТТЯ № 11

Тема: Інвалідизація при онкологічних захворюваннях та методи фізичної терапії.

Мета: Вивчити інвалідизації в онкології та паліативній медицині.

Завдання:

1. Знати критерії інвалідизації в онкології та паліативній медицині.

Короткий виклад теми

Розрізняють повну, неповну і часткову реабілітацію інвалідів. При повній реабілітації працездатність в інвалідів усіх груп інвалідності відновлюється цілком, і вони визнаються МСЕК працездатними у звичайних виробничих умовах. При неповній реабілітації працездатність у всіх інвалідів I-II груп відновлюється до такого ступеня, що МСЕК може визнати їх обмежено працездатними у звичайних виробничих умовах.

Медико-соціальна експертиза онкологічних хворих враховує: особливості захворювання та його плину; наслідки перенесення великого травматичного втручання, а також променевого лікування та хіміотерапії; соціальних факторів професійних навичок, трудової спрямованості пацієнта, стану його психіки.

Питання для співбесіди:

1. Які групи інвалідності визначає медико-соціальна експертиза?

2. Які чотири ключові завдання в реабілітації хворих на злоякісні пухлини онкології та паліативній медицині?

3. Які критерії ефективності фізичної терапії в онкології та паліативній медицині?

4. Що таке повне або часткове відновлення працездатності?

5. Що таке паліативний етап реабілітації?

ЛАБОРАТОРНЕ ЗАНЯТТЯ № 12

Тема: Критерії ефективності фізичної терапії в онкології та паліативній медицині.

Мета: Вивчити критерії ефективності фізичної терапії в онкології та паліативній медицині.

Завдання:

1. Знати критерії ефективності фізичної терапії в онкології та паліативній медицині.

Короткий виклад теми

За критерії сприятливого ефекту лікування та фізичної терапії вважають загальний стан хворого з відновленням його сил і працездатності, де правлять такі показники: задовільна загальна маса тіла, нормальне забарвлення шкіри та слизових, добрий тургор тканин, що відновився відповідно до віку, компенсація дефекту маси тіла (у динаміці), задовільний апетит, сприятливі показники крові, поновлення інтересу до праці, до звичайного виду відпочинку, відсутність стомлюваності при ходьбі та домашній роботі.

Питання для співбесіди:

1. Які критерії ефективності фізичної терапії в онкології та паліативній медицині?
2. Які протипокази до фізичної терапії онкологічних хворих?
3. Яким онкологічним хворим рекомендована фізична терапія?
4. Яка доцільність і ефективність фізичної терапії при онкологічних захворюваннях?

ЛАБОРАТОРНЕ ЗАНЯТТЯ № 13

Тема: Санаторно-курортне лікування в паліативній медицині.

Мета: Вивчити покази та протипокази до санаторно-курортного лікування в онкології та паліативній медицині.

Завдання:

1. Знати покази та протипокази до санаторно-курортного лікування в онкології та паліативній медицині.

Короткий виклад теми

Доцільність і ефективність реабілітації онкологічних пацієнтів в умовах санаторію або курорту не викликає сумніву. Однак, навіть серед лікарів досі побутує уявлення про небезпеку санаторно-курортної реабілітації для хворих, які перенесли радикальну терапію з приводу злоякісних пухлин.

Реабілітація онкологічних пацієнтів в умовах санаторію або курорту головним критерієм своєї ефективності ставить поліпшення якості життя пацієнтів. Невиправдана заборона на санаторно-курортного лікування всім онкологічним хворим, всупереч тому, що вони після радикального протипухлинного лікування досить часто повертаються до праці, призводить до зниження працездатності, і вилікувані від раку хворі не відчують себе повноцінними членами суспільства. Це ускладнює їхню соціальну реадaptaцію і значно знижує якість життя.

Питання для співбесіди:

1. Які покази до санаторно-курортного лікування онкологічних хворих?
2. Які протипокази до санаторно-курортного лікування онкологічних хворих?
3. Яким онкологічним хворим рекомендована курортна реабілітація?
4. Яка доцільність і ефективність реабілітації онкологічних пацієнтів в умовах санаторію або курорту?

РОЗДІЛ 3

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Вид контролю: 2 семестр – залік

Методи контролю

1. Поточний контроль знань студентів із навчальної дисципліни оцінюють: участь студентів в обговоренні питань, винесених на лабораторні заняття, та проблемних ситуацій; розв'язок ситуаційних вправ; самостійно підготовлені повідомлення студентів за темою лабораторного заняття; на кожному лабораторному занятті проводиться письмове опитування по темі у вигляді визначення п'яти понять або 10 тестів закритої форми з однією правильною відповіддю з 5-ти можливих; оцінюється звіт по ІНДЗ; проведення модульного поточного контролю через навчально-науковий центр незалежного оцінювання.

2. Підсумковий контроль знань – екзамен складають відповідно до Положення про семестровий поточний та підсумковий контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти (сайт НУВГП).

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота													МК	Сума
Змістовий модуль № 1						Змістовий модуль № 2								
Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	40	100
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
4	4	4	5	5	5	5	5	5	5	5	4	4		

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену, курсового проєкт (роботи), практики	для екзамену
90 – 100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73	задовільно	
60-63		
35-59	незадовільно, з можливістю повторного складання	не зараховано, з можливістю повторного складання
0-34	незадовільно, з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано, з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова

1. Онкологія : підручник для студ. мед. закладів ВО, лікарів-інтернів, сімейних лікарів, онкологів. 2-ге вид., перероб. і доп. Затверджено МОН / За ред. Г. В. Бондаря, А. І. Шевченка, І. Й. Галайчука. К., 2019. 520 с.
2. Онкологія : підручник / Ю. В. Думанський, А. І. Шевченко, І. Й. Галайчук та ін. ; за ред. Г. В. Бондаря, А. І. Шевченка, І. Й. Галайчука. 2-е вид., переробл. та допов. К. : ВСВ «Медицина», 2019. 520 с.
3. Вакуленко Л. О., Клапчук В. В., Вакуленко Д. В. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії : підручник. Тернопіль : ТДМУ, 2018. 372 с.
4. Богдановська Н. В. Фізична реабілітація хворих різних нозологічних форм: навчальний посібник. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2016. 311 с. 2. В
5. Мухін В. М. Фізична реабілітація : підручник. 3-те вид., переробл. та доповн. К. : Олімпійська література, 2009. 488 с.

Допоміжна

5. Медична та соціальна реабілітація : навчальний посібник / За заг. ред. І. Р. Мисули, Л. О. Вакуленко. Тернопіль : ТДМУ, 2005. 402 с.